

Epidemiologie závislosti na tabáku

Prevalence

Česká republika

Dle výzkumu z roku 2009 – 23,6 % občanů ČR kouří alespoň jednu cigaretu denně, 2,7 % občanů Česka kouří méně než 1 cigaretu denně. Lze tedy sumarizovat, že **26,3 %** občanů Česka lze k roku 2009 označit jako kuřáky.^[1]

Svět

Na světě kouří 1 miliarda mužů (35 % mužů rozvinutých zemí a 50 % mužů rozvojových zemí) a 250 milionů žen (22 % žen v rozvinutých zemích a 9 % v rozvojových zemích). Každý den je na světě vykouřeno přibližně 15 miliard cigaret.^[2]

Morbidity

Kouření poškozuje téměř každý orgán v lidském těle.^[3] Kouření je prokázaný rizikový faktor nádorů dutiny ústní, laryngu, plic, jícnu, žaludku, pankreatu, močového měchýře, ledviny, děložního čípku či akutní myeloidní leukémie.^[4] Z dalších onemocnění se kouření podílí např. na vzniku kardiovaskulárních onemocnění, cévní mozkové příhody, CHOPN, astma bronchiale, cévních aneuryzmat či katarakty.^[4]

Kouření je přímo zodpovědné za 90 % nádorů plic, 75 % chronických bronchitid a plicních emfyzémů a 25 % případů ICHS.^[2]

Riziko smrti v důsledku nádorů plic je 23× vyšší u kuřáků (ve srovnání s nekuřáky) a 13× vyšší u kuřáček (ve srovnání s nekuřáky).^[5]

Mortalita (kouření a smrt)

„Užívání tabáku může zabít tolika způsoby, že je to rizikový faktor pro 6 z 8 hlavních příčin smrti na světě.“ Margaret Chan Fung Fu-Chun, WHO Report on The Global Tobacco Epidemic, 2008.

Cigarety jsou jediným konzumním zbožím na trhu, které používané dle návodu zabije přibližně polovinu svých konzumentů. Polovina jedinců umírajících na následky kouření umírá ve středním věku, tj. mezi 35 a 69 lety.^[6] Tabák usmrtí více lidí než drogy, AIDS, autonehody, sebevraždy a vražedné dohromady. Ve 20. století zemřelo v důsledku užívání tabáku 0,1 miliardy lidí. Předpokládá se, že ve 21. století to bude 10× více.^[2] Tabák je také každý rok zodpovědný za statisíce úmrtí mezi nekuřáky. 200 000 zaměstnanců umírá ročně v důsledku expozice pasivnímu kouření („secondhand smoking“) na svém pracovišti. Další tisíce dětí, plodů a dospělých umírají v důsledku expozice pasivnímu kouření ve svých domovech a veřejných prostorech.^[5]

V Česku umírá každoročně kolem 18 000 osob na nemoci způsobené kouřením (téměř pětina z celkového počtu všech úmrtí v Česku; přibližně 50 lidí denně).^[6] Celoživotní kouření zkracuje kuřákům (ve srovnání s nekuřáky) život v průměru o 15 let.^[5]

Odkazy

Související články

- Tabák
- Zplodiny kouření
- Prevence závislosti na tabáku
- Léčba závislosti na tabáku

Reference

- SOVINOVÁ, Hana, Petr SADÍLEK a Ladislav CSÉMY. *Vývoj prevalence kuřáctví v dospělé populaci ČR. Názory a postoje občanů ČR k problematice kouření. (Období 1997-2009) : výzkumná zpráva* [online]. Praha : Státní zdravotní ústav, 2010, dostupné také z <<http://www.szu.cz/uploads/documents/czzp/zavislosti/koureni/Zprava2009DEF.pdf>>.

Epidemiologie závislosti na tabáku

Původce	cigarety
Zdroj	tabákový průmysl
Vektor	marketing
Vnímavý jedinec	většinou dítě

2. MACKAY, Judith a Michael ERIKSEN. *The Tobacco Atlas*. 1. vydání. World Health Organization, 2002. 126 s. ISBN 92-4156-209-9.
3. National Cancer Institute at the National Institutes of Health. *Harms of Smoking and Health Benefits of Quitting* [online]. Poslední revize 2011-12-01, [cit. 2011-12-05]. <<https://www.cancer.gov/about-cancer/causes-prevention/risk/tobacco/cessation-fact-sheet>>.
4. U.S. Department of Health and Human Services. *How Tobacco Smoke Causes Disease: The Biology and Behavioral Basis for Smoking-Attributable Disease: A Report of the Surgeon General* [online]. U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health, ©2010. [cit. 2011-12-05]. <<https://www.surgeongeneral.gov/library/reports/tobaccosmoke/index.html>>.
5. SHAFÉY, Omar, Michael ERIKSEN a Hana ROSS, et al. *The Tobacco Atlas* [online] . 3. vydání. American Cancer Society, 2009. Dostupné také z <https://tobaccoatlas.org/downloads/TobaccoAtlas_sm.pdf>. ISBN 978-1-60443-013-4.
6. KRÁLÍKOVÁ, Eva. *Epidemiologie užívání tabáku* [přednáška k předmětu Hygiena a epidemiologie, obor Epidemiologie, 1. LF Univerzita Karlova]. Praha. 2011.

Použitá literatura

- KRÁLÍKOVÁ, Eva. *Epidemiologie užívání tabáku* [přednáška k předmětu Hygiena a epidemiologie, obor Epidemiologie, 1. LF Univerzita Karlova]. Praha. 2011.
- KOZÁKOVÁ, Eliška. *Demografie : Analýza: Kouření a úmrtnost v EU a v ČR* [online]. Demografické informační centrum, ©2008. [cit. 2011-12-02]. <http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=530>.
- DOLL, Richard, Richard PETO a Jillian BOREHAM, et al. Mortality in relation to smoking: 50 years' observations on male British doctors. *BMJ* [online]. 2004, vol. 328, no. 7455, s. 1519, dostupné také z <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC437139/?tool=pubmed>>. ISSN 0959-535X (print), 1468-5833.